

СХВАЛЕНО

Вченою радою КНЗ КОР
«Київський обласний інститут
післядипломної освіти
педагогічних кадрів»
(протокол від 18.12.2024 р. №10)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор КНЗ КОР «Київський
обласний інститут післядипломної
освіти педагогічних кадрів»

Віра РОГОВА

Наказ від «18» грудня 2024 р. № 206

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
«ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ
ОСОБИСТОСТІ В ЦІННІСНОМУ ВИМІРІ
НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ»**

(розробники: К. Плівачук, С. Ковальова)

*для педагогічних працівників, для керівників (без підвищення
кваліфікації за фахом) для педагогічних працівників,
для керівників (без підвищення кваліфікації за фахом)*

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Освітня програма розроблена на основі Типової програми підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують Державний стандарт базової середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12 жовтня 2022 року № 904 та у відповідності до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 29 серпня 2024 року № 1225

«Про затвердження професійного стандарту «Вчитель загальної середньої освіти».

Освітня програма враховує основні положення Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898, Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 800 інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність вчителя (викладача), та з урахуванням стратегії реформування галузі освіти в Україні, новітніх зарубіжних і вітчизняних наукових розробок, кращих практик у галузі освіти та професійного розвитку педагогів, відповідно до сучасних викликів суспільства й освіти.

Мета освітньої програми: Ознайомлення вчителів, педагогічних працівників, керівників закладів освіти, із сучасними підходами до процесу формування національної ідентичності особистості в ціннісному вимірі Нової української школи, громадянської компетентності учнів на уроках і позакласній роботі та застосування їх у шкільній практиці. Поширення знань з та формування на їх основі національної ідентичності здобувачів освіти та педагогів є критично важливим кроком для формування суспільного та особистісного розуміння необхідності застосування в умовах збройної агресії російської федерації.

Основні завдання програми:

- ознайомити педагогів з теоретичними основами ідентичності як багатовимірний явищем, що охоплює різні аспекти людського існування, включаючи особистісний, соціальний, культурний, етнічний, гендерний та національний виміри;
- сформувати практичні навички використання ідентичності, щодо сфери дії національної ідентичності: почуття з нацією та її культурою, історією, мовою;
- орієнтуватися у використанні ідентичності, що базується на теоретичних підходах, які включають психологічні, соціальні та культурологічні концепції;
- аналізувати та оцінювати прояви ідентичності в сучасній українській літературі, традиціях, історії, рідній мові, українських цінностях;
- особисту ідентичність: як людина бачить і сприймає себе (включає риси характеру, прагнення, цінності);
- сприяти розвитку оцінювання та моніторинг навчання здобувачів освіти на засадах компетентнісного підходу;
- розвивати вміння критично здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію під час воєнного стану;
- формувати навички аналізу та використання ресурсів мережі Інтернет для підготовки інтерактивних освітніх проєктів, що базуються на формах культурної ідентичності, етнічній приналежності;
- підготовка педагогів до використання інноваційних методів навчання для підвищення ефективності освітнього процесу, самоідентифікації особистості в суспільстві, що переживає кризу цінностей та адаптацію до змін.

Загальні очікувані результати охоплюють:

Знання й розуміння:

- Здатність формувати і розвивати мовно-комунікативні вміння та навички здобувачів освіти.
- Здатність обирати та використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку здобувачів освіти.

- Здатність здійснювати оцінювання та моніторинг навчання здобувачів освіти на засадах компетентнісного підходу під час нового українського відродження
- Здатність здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію під час воєнного стану

Уміння:

- Визначати сферу дії формування ідентичності в умовах соціальних і політичних криз;
- орієнтуватися у використанні національної ідентичності в умовах глибокого самоусвідомлення, рефлексії та внутрішньої цілісності для подолання поверхневості й нестабільності у власному самовизначенні;
- аналізувати та оцінювати ідентичність через історичні катастрофи, культурні травми та зміни в соціальному контексті шукати своє місце в суспільстві;

Диспозиції (цінності, ставлення):

- здатність діяти відповідально і свідомо на засадах національної ідентичності, поваги до народних цінностей, звичаїв, обрядів, символів українського народу;
- здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності;
- здатність навчатися упродовж життя.

Програма 30 годин

Розробники програми	<i>Плівачук К.В., завідувачка кафедри суспільно-гуманітарної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів»</i> <i>Ковальова С.В. кандидат педагогічних наук, доцент кафедри суспільно-гуманітарної освіти Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів»</i>		
Найменування програми	Програма підвищення кваліфікації «Формування національної ідентичності особистості в ціннісному вимірі Нової української школи» (Розробники: К. Плівачук, С. Ковальова) для педагогічних працівників, керівників (без підвищення кваліфікації за фахом)		
Мета програми	Ознайомлення вчителів, педагогічних працівників, керівників закладів освіти, із сучасними підходами до процесу формування національної ідентичності особистості в ціннісному вимірі Нової української школи, громадянської компетентності учнів на уроках і позакласній роботі та застосування їх у шкільній практиці.		
Цільова аудиторія за спеціальністю або за посадою педагогічного працівника	Учителі, педагогічні працівники, керівники закладів освіти.		
Зміст програми	<i>№ з/п</i>	<i>Тема заняття</i>	<i>год.</i>
	1.	Вступ до теми «Ціннісні орієнтири НУШ і базові моральні цінності національно-культурної ідентичності»	2
	2.	Універсальні можливості мистецтва у становленні національної ідентичності особистості.	2

	3.	Фасилитована дискусія у формуванні національної ідентичності учнів засобами комплексу мистецтва: діалог культур	2
	4.	Мистецтво у психологічній підтримці й збереженні ментального здоров'я дорослих і дітей у викликах війни/повоєнного часу	2
	5.	Розвиваємо загальнокультурну компетентність: Героїчні і патріотичні образи в мистецтві (на прикладі моделювання інтеграції історії, музичного мистецтва, образотворчого мистецтва, літератури)	2
	6.	Ціннісно-орієнтована освіта у формуванні базових моральних цінностей національно- культурної ідентичності особистості	2
	7.	Формування національної свідомості та системи моральних цінностей учнів засобами народних символів України	2
	8.	Народознавство та українознавство як основа виховання національно-культурної ідентичності учнів	2
	9.	Педагогічні погляди українського народу на виховання, роль народної педагогіки в розбудові національної школи	4
	10.	Національно-патріотичне виховання здобувачів освіти у позаурочній та позакласній роботі (національні традиції, народні промисли, обряди, національні герої)	2
	11.	Тематична дискусія «Формування української національної ідентичності учасників освітнього процесу»	2
Обсяг програми	1 кредит ЄКТС / 30 год (26 годин – аудиторні, 4 години – керована самостійна робота)		
Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться	<i>Загальні компетентності: 3К.01, 3К.02, 3К.03, 3К.04, 3К.05.</i> <i>Професійні компетентності:</i> A1 Мовно-комунікативна компетентність (A1.1, A1.2, A1.3, A1.4); A2 Предметно-методична компетентність (A2.1, A2.2, A2.3, A2.4, A2.5, A2.6, A2.7); A3 Інформаційно-цифрова компетентність (A3.1, A3.2, A3.3); B1 Психологічна компетентність (B1.1, B1.2, B1.3, B1.4); B2 Емоційно-етична компетентність (B2.1, B2.2, B2.3); B3 Компетентність педагогічного партнерства (B3.1, B3.2, B3.3); B1 Інклюзивна компетентність (B1.1, B1.2, B1.3); B2 Здоров'язбережувальна компетентність (B2.1, B2.2, B2.3, B2.4, B2.5); B3 Проєктувальна компетентність (B3.1); Г1 Прогностична компетентність (Г1.1, Г1.2); Г2 Організаційна компетентність (Г2.1, Г2.2); Г3 Оцінювально-аналітична компетентність (Г3.1, Г3.2, Г3.3); Д1 Інноваційна компетентність (Д1.1, Д1.2, Д1.3); Д2 Здатність до навчання впродовж життя (Д2.1, Д2.2); Д3 Рефлексивна компетентність (Д3.1)		
Форма підвищення кваліфікації	Очна, дистанційна, очно-заочна, пролонгована		
Документ, що видається за результатами	Свідоцтво про підвищення кваліфікації		

підвищення кваліфікації	
Забезпечення розміщення освітньої програми на сайті	сайт: https://www.kristti.com.ua/

Зміст програми

№ з/п	Назва дисципліни	Всього годин	Аудиторні			Самостійна
			Лекції	Семінари	Практичні	
Модуль І						
1.1	Вступ до теми «Ціннісні орієнтири НУШ і базові моральні цінності національно-культурної ідентичності»	2	2			
1.2	Універсальні можливості мистецтва у становленні національної ідентичності особистості	2			2	
Модуль ІІ						
2.1	Фасилитована дискусія у формуванні національної ідентичності учнів засобами комплексу мистецтва: діалог культур	2			2	
2.2	Розвиваємо загальнокультурну компетентність: Героїчні і патріотичні образи в мистецтві (на прикладі моделювання інтеграції історії, музичного мистецтва, образотворчого мистецтва, літератури)	2			2	
2.3	Педагогічні погляди українського народу на виховання, роль народної педагогіки в розбудові національної школи	2			2	
Модуль ІІІ						
3.1	Мистецтво у психологічній підтримці й збереженні ментального здоров'я дорослих і дітей у викликах війни/повоєнного часу	2			2	
3.2	Формування національної свідомості та системи моральних цінностей учнів засобами народних символів України	2			2	
3.3	Народознавство та українознавство як основа виховання національно-культурної ідентичності учнів	2			2	
3.4.	Національно-патріотичне виховання здобувачів освіти у позаурочній та позакласній роботі (національні традиції, народні промисли, обряди, національні герої)	4			4	

3.5.	Ціннісно-орієнтована освіта у формуванні базових моральних цінностей національно-культурної ідентичності особистості	2			2	
Модуль IV						
4.1	<i>Тематична дискусія: «Формування української національної ідентичності учасників освітнього процесу»</i>	2			2	
Усього: 30 годин		30	2		24	4

Модуль 1.

Тема 1.1. Вступ до теми «Ціннісні орієнтири НУШ і базові моральні цінності національно-культурної ідентичності»

Визначення понять: національна ідентичність; національна свідомість; патріотизм.

Загальні та професійні компетентності сучасного вчителя.

Тема 1.2. Універсальні можливості мистецтва у становленні національної ідентичності особистості

Визначення понять: мистецтво.

Розкрити сучасні підходи процесу формування національної ідентичності особистості в ціннісному вимірі Нової української школи засобами мистецтва **Модуль 2.**

Тема 2.1. Фасилитована дискусія у формуванні національної ідентичності учнів засобами комплексу мистецтва: діалог культур

Визначення понять: Фасилитована дискусія; діалог культур.

Поширення знань та формування на їх основі національної ідентичності здобувачів освіти та педагогів є важливим кроком для формування суспільного та особистісного розуміння необхідності застосування засобами комплексу мистецтва.

Тема 2.2. Мистецтво у психологічній підтримці й збереженні ментального здоров'я дорослих і дітей у викликах війни/ повоєнного часу

Визначення понять: психологічна ; ментальне здоров'я.

Здатність обирати та використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів, збереженні ментального здоров'я дорослих і дітей у викликах війни/ повоєнного часу та роль мистецтва у психологічній підтримці.

Здатність здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію під час воєнного стану.

Тема 2.3. Педагогічні погляди українського народу на виховання, роль народної педагогіки в розбудові національної школи

Визначення понять: народна педагогіка; національна школа.

Розкрити роль народної педагогіки у вихованні та становленні особистості. Здатність педагогів здійснювати пошук педагогічних поглядів визначних особистостей, письменників, філософів про роль народної педагогіки у формуванні особистостей.

Здатність обирати методи, технології щодо ролі народної педагогіки у розбудові національної школи. Розкрито етапи розвитку народної педагогіки та набуття молодим поколінням соціального досвіду, успадкування духовних надбань українського народу, досягнення високої культури суспільних взаємин, формування у молоді розвиненої духовності, фізичної досконалості, моральної, художньо-естетичної, правової, трудової культури.

Розглянуто ідеальний варіант сучасної педагогіки, що базується на інтеграції народної педагогіки, етнопедагогіки та педагогічної науки загалом, а також передової практики навчання й виховання дітей у сім'ї.

Модуль 3.

Тема 3.1. Розвиваємо загальнокультурну компетентність: Героїчні і патріотичні образи в мистецтві (на прикладі моделювання інтеграції історії, музичного мистецтва, образотворчого мистецтва, літератури)

Визначення понять: загальнокультурну компетентність.

Моделювання інтеграції історії, музичного мистецтва, образотворчого мистецтва, української літератури формуванні загальнолюдських цінностей в освітньому середовищі. Розкрити героїчні та патріотичні образи в мистецтві.

Тема 3.2. Формування національної свідомості та системи моральних цінностей учнів засобами народних символів України

Формування національної свідомості - це глибинне усвідомлення своєї етнічної належності, ставлення до історії та культури своєї національно- етнічної спільноти, усвідомлення національно- державної спільноти. Розгляд народних символів як скарбу українського народу, що поєднав в собі звичаї, традиції, декоративне мистецтво, фольклор. Методи та технології інтерактивного навчання.

Тема 3.3. Народнознавство та українознавство як основа виховання національно-культурної ідентичності учнів

Розкрито актуальність створення ціннісного середовища в закладах загальної середньої освіти для побудови наскрізного виховного процесу в Новій українській школі. Визначено важливі аспекти нової філософії виховання, створення умов для розвитку і соціально-педагогічної підтримки особистості дитини в період навчання в школі. Висвітлено процес упровадження різних активних форм та методів виховної взаємодії в закладах освіти.

Тема 3.4. Національно-патріотичне виховання здобувачів освіти у позаурочній та позакласній роботі (національні традиції, народні промисли, обряди, національні герої)

Висвітлено зміст, форми, методи національно-патріотичного виховання учнівської молоді. Представлено авторський підхід щодо впровадження особистісно орієнтованих технологій національно-патріотичного виховання школярів. Цікавою є інформація щодо проведення виховних заходів та уроків , присвячених патріотичному вихованню. Надано рекомендації щодо виховання свідомого, компетентного і відповідального громадянина, який є соціально і політично активною особистістю, здатною до саморозвитку та самореалізації в демократичному суспільстві.

Тема 3.5. Ціннісно-орієнтована освіта у формуванні базових моральних цінностей національно-культурної ідентичності особистості

Становлення національної самосвідомості учнів в кожному поколінні є центральною темою і предметом вивчення. Розкрито культивування кращих рис української ментальності - працелюбності, свободи, справедливості, доброти, чесності, бережного ставлення до природи. Охарактеризовано моральні цінності учнів та їх ставлення до культурного та історичного минулого України. розвиток у дітей почуття гордості, глибокої поваги до народних символів Формувати національно-культурну ідентичність особистості у викликах часу, пріоритетом загальнолюдських цінностей.

Модуль IV

Тема 4.1 Тематична дискусія: «Формування української національної ідентичності учасників освітнього процесу» .

Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності. Здатність навчатися упродовж життя.

Питання для самостійного опрацювання

1. Мотивація як засіб саморозвитку й самореалізації педагогічних працівника.
2. Технології психологічної підготовки педагогічних працівників до роботи в умовах сучасних соціально-економічних змін.
3. Розкрити моральні цінності учнів та їх ставлення до культурного та історичного минулого України
4. Розкрити культивування кращих рис ментальності українського народу
5. Дати характеристику сучасної педагогіки, яка базується на інтеграції народної педагогіки, етнопедагогіки та педагогічної науки.
6. Національна ідентичність здобувачів освіти та педагогів у самореалізації та їх ставлення до історії та культури своєї національно-етнічної спільноти, усвідомлення національно- державної спільноти
7. Розкрити формування національної ідентичності учнів засобами комплексу мистецтва
8. Назвіть ціннісні орієнтири НУШ та базові моральні цінності національно-культурної ідентичності на формування особистості

Рекомендовані джерела

1. Вікторенко, І., Федь, І., & Вовк, Н. (2022). Витоки та теоретико- методологічна база започаткування та реалізації реформи нової української школи. Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти, 2(17), 15–30. <http://profped.ddpu.edu.ua/article/view/259989>
2. Духовні цінності українського народу / [Возняк С. М., Кононенко В. І., Кононенко І. В. та ін. ; за ред. В. І. Кононенко]. Івано-Франківськ : Плай, 1999. 156 с.
3. Енциклопедія українознавства / [під гол. ред. В. Кубійовича, З. Кузелі ; перевидання в Україні ; Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАНУ]. Київ : Книга, 1995. 1230 с.
4. Жайворонок В. В. Знаки української етнокультури : словник-довідник / В. В. Жайворонок. Київ : Довіра, 2006. 703 с.
5. З Україною в серці (тренінг з патріотичного виховання дітей та молоді): посіб. / І. Д. Бех, В. І. Кириченко, Ж. В. Петрочко. К.: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2015. 186 с.
6. Електронний ресурс: [www. http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1908-19](http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1908-19) Рекомендації Парламентських слухань про становище молоді в Україні на тему: «Ціннісні орієнтації сучасної української молоді» від 23.02.2017 р. № 1908-VIII. 2
7. Ковальова С. В. Особливості використання інтеграції у змісті мистецької освітньої галузі як складової загальної середньої освіти. – Інформаційно-методичний збірник: спец. педагогічне видання департаменту освіти і науки Київської обласної державної адміністрації та КНЗ КОР "КОЇПОПК". 2019. С.87-89
8. Олекса Воропай: Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис. т.2 (репринт) «Українське видавництво», Мюнхен, 1966 «Оберіг», К., 1991.
9. . Окрилені Україною (тренінг з національно-патріотичного виховання молоді): посіб. / Ж. В. Петрочко, В. І. Кириченко. Х.: Видавець Панов А. М. 2016. 134 с.
10. Левківська К. В. Ціннісні засади діяльності освітніх закладів: навч.- метод. посіб. Житомир: Вид-во ЖДУ, 2017. 136 с.
11. Сіданіч І. Л. Духовно-моральне виховання дітей в історії педагогіки та вітчизняної школи : монографія / І. Л. Сіданіч, О. П. Кислашко. К. : Дорадо-Друк, 2022. 496 с.
12. Сучасні проблеми освіти і виховання школярів: зб. наук.- метод. праць / за ред. Н.М. Мирончук. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2021. 180 с.

13. Чорна К.І. Основні пріоритети виховання громадянина-патріота в умовах української державності / К. І. Чорна // Проблеми українського національного виховання : збірник наук. праць / Дрогобицький держ. пед. ун-т ім. Івана Франка. Дрогобич, 2013. С. 63–73.
14. Чупрій Л. Духовні цінності як основа відродження української нації [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://sd.net.ua/2009/09/27/dukhovn_cnnot_jak_osnova_vdrodzhennja_ukranksko_nac.html.
15. Філіпчук Г. Національна ідентичність: культурно-освітній вимір: монографія / Георгій Філіпчук. Чернівці : Друк Арт, 2016.304с.
16. Формування сімейних цінностей у дітей шкільного віку в сучасних соціокультурних умовах : монографія / Л. В. Гончар, Т. В. Кравченко, І. М. Мачуська, К. М. Павицька, А. В. Хижняк ; за заг. ред. Л. В. Гончар. Харків : Друкарня Мадрид, 2016. 176 с.